

Af Jon Amundsen og Siri Falkenstrøm

Temaet for DF's årsmøde 2008 var *Fremtidens forskningsbibliotek* og i præsentationsmaterialet blev der stillet spørgsmål så som: **Hvordan udvikler vi fremtidens forskningsbibliotek, hvad er forskningsbibliotekernes eksistensgrundlag i fremtiden, samt hvilke nye roller vil forskningsbibliotekerne skulle spille?**

Jon Amundsen
Stud. DB
jokja@jokja.dk

Siri Falkenstrøm
Stud. DB
siri@falkenstroem.com

Årsmødet, der strakte sig over to dage, startede med Formandens beretning og Biblioteksstyrelsens beretning. Claus Vesterager Pedersen gennemgik Danmarks Forskningsbiblioteksforenings arbejde, han talte om DEFF og Open Access, men kom også ind på situationen på Danmarks Biblioteksskole – på bibliotekslukningen, rektorskiftet og skolens manglende fokus på forskningsbiblioteksverdenen.

Jens Thorhauge talte om udviklingsstrategien *"Fra information til viden"*. Han sagde, at bibliotekerne må udforme nogle klare strategier, der understøtte institutionernes dagsorden. Der må udformes en klar digital strategi for lettere informationsadgang, for at fremme informationskompetencen, samt for vidensregistrering og formidling. Ifølge Thorhauge går hovedparten af bibliotekernes ressourcer til uddannelse og ikke til understøttelse af forskning. Han sagde, at det er svært at få bibliotekarerne til at skifte spor og spurgte til, hvordan man kunne reducere de fysiske services til fordel for de digitale, samt hvad der vil være realistisk at gøre for forskningen.

Efter de to beretninger gav Professor Derek Law fra University of Strathclyde, Glasgow et meget spændende oplæg om forskningsbibliotekernes skiftende rolle. Law sagde bl.a., at bibliotekerne er besat af at digitalisere fortiden, men vi bliver nødt til at koncentrere os om fremtiden.

Han eftersøgte et filosofisk grundlag for, hvordan bibliotekerne håndterer det digitale univers.

Biblioteker har meget stor troværdighed, når det kommer til fysiske services; brugerne har tillid til biblioteket, denne tillid må vi overføre til de digitale services, nøgleordene er kvalitet, relevans, samt adgang i stedet for opbevaring.

Det sidste oplæg på førstedagen handlede om fremtidens fysiske biblioteksrum. Knud Schultz, chef for hovedbiblioteket i Århus, fortalte om arbejdet med at designe det nye bibliotek "Multimediehuset". Oplægget var meget interessant, men vi syntes, det var lidt malplaceret. Vi havde foretrukket et oplæg om fremtidens fysiske forskningsbibliotek eller en diskussion om "Er der behov for et fysisk rum i fremtiden?"

Pete Williams fra SLAIS – University College London, indledte dag to med et oplæg om unges informationsadfærd. Han sagde bl.a., at selv om unge i dag har alt det nyeste udstyr, kan multitasking og altid er online, har de ikke mere styr på teknologi eller bedre informationskompetencer end andre. Mange unge er, ifølge Williams, meget dårlige til at formulere søgetermer, de bruger ikke avancerede søgefaciliteter og tror søgemaskinerne kan svare på spørgsmål. Når de finder noget, bliver der heller ikke brugt særlig meget tid på evaluering, mange læser kun på metadata. Williams sluttede af med at sige, at der

er behov for undervisning, men også at de unges informationsadfærd stiller store krav til bibliotekssystemerne, og at vi må forsøge at gøre disse mere tilgængelige.

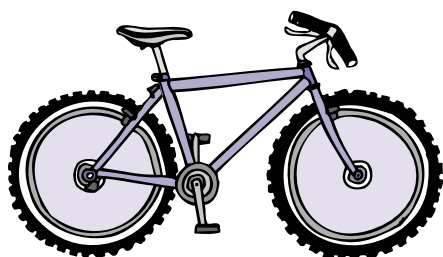
De næste 2 programpunkter omhandlede dels *"Viden til tiden 2"* – strategiplan for universitetsbibliotekerne, dels en gennemgang af de fire DEFF programgruppers arbejde indtil nu (med tilhørende paneldebat bagefter). Vi vil ikke reddegøre nærmere for disse punkter, men blot konstatere, at der er tale om vigtige programpunkter på et DF årsmøde, da det er emner, der fylder meget i forskningsbibliotekernes arbejde.

Det sidste oplæg omhandlede WAYF (der står for Where Are You From – wayf.dk). WAYF er rollebaseret adgangskontrol mellem personers login på en forsknings- eller uddannelsesinstitution og eksterne tjenester. Idéen i sig selv er simpel, men der er tale om et smart værktøj. I et digitalt univers, hvor diskussionen om anonymitet og datasikkerhed står stærkt, er det godt at se et tiltag, der tager det seriøst kun at videregive de oplysninger, der er absolut nødvendige for at få adgang til eksterne tjenester.

Det har været spændende at følge dette årsmøde i DF, og det er godt at se forskningsbibliotekerne tage fremtiden op til debat for at styrke deres udvikling. Generelt kunne vi godt have tænkt os lige netop mere debat og idéudvikling

Biblioteker har meget stor troværdighed, når det kommer til fysiske services; brugerne har tillid til biblioteket, denne tillid må vi overføre til de digitale services, nøgleordene er kvalitet, relevans, samt adgang i stedet for opbevaring.

Derfor har forskningsbibliotekerne brug for en fuldfed legitimering, også i offentligheden, som den vigtige del af et levende forsknings- og studiemiljø de er. Denne legitimering må forskningsbibliotekerne selv skabe i stedet for at vente på, at folk ser lyset.

Bibliotek 15

frem for enkeltstående oplæg, men det ændrer ikke på, at vi har fået et meget lærerigt indblik i forskningsbiblioteksverdenen. Vi vil gerne takke Danmarks Forskningsbiblioteksforening for stor gæstfrihed i forbindelse med vores deltagelse i Årsmødet, og vil ikke afvise, at vi kommer til at beskæftige os mere med dette aspekt af vores uddannelse.

Som appendiks til vores gennemgang fra årsmødet, vil Jon nu komme med sine personlige optegnelser og iagttagelser fra og efter årsmødet:

Jon –

Jeg vil starte mine overvejelser fra årsmødet med en lille anekdote fra min tur hjem fra selv samme møde.

Jeg havde nemlig planlagt at cykle hjem (havde taget cyklen med i toget på udturen), og da jeg bor i København, ville jeg tage ruten, der er en del af to af de nationale cykelruter og således går fra Roskilde, over Greve, til Amager. Jeg tænkte, det ville være en let sag, dels at finde frem til selve ruten, men især efterfølgende at følge ruten.

Ingen af delene viste sig desværre at holde stik. For det første var der fra Roskilde centrum (som jeg noget naivt havde forventet) ingen skilt-

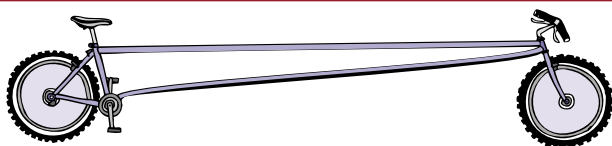
ning mod selve denne cykelrute, en mangel som turistinformationen dog kunne råde bod på ved at pege mig i rigtig retning.

Vel fremme ved den rigtige cykelrute, burde det jo nu være en smal sag at finde til Amager. Skiltningen, eller mangel på samme, betød dog, at min tur to gange blev afbrudt fra den rigtige rute og anden gang, da modvinden var blevet for meget, og vildvejen førte lige forbi Greve station, valgte jeg at afbryde min tur og tage toget i stedet.

Hvad jeg lærte af denne tur (ud over at forbedrelse er en vigtig ting) er vigtigheden af skiltning, og hvor meget man lægger mærke til, når denne skiltning mangler. Som en af Laws pointer i hans oplæg lød, var en af bibliotekets problemer, at det havde fået teknologien til at virke for godt. Hér vil jeg gerne inddrage skiltningen som metafor – for det er jo lige netop billedet på at ting, man tager for givet, ganske givet, vil mangle, når de ikke er der. Derfor er det ganske legitimt at spørge, hvad fremtidens forskningsbibliotek skal være – generelt og som fysisk rum. Men endnu mere brugbart, for os, er det at tale om, hvad der skal legitimere forskningsbibliotekerne i det offentlige rum. Denne diskussion er selvfølgelig indlejret i den generelle diskussion, men den burde have meget større fokus.

Nu sidder jeg og laver presseklip om forskningsbiblioteker samt forskning og uddannelse. Desværre bliver det alt for ofte presseklip om forskning og uddannelse (der dog har indflydelse på forskningsbibliotekernes virke), da der simpelthen ikke bliver skrevet om forskningsbibliotekerne. Lad os gå ud fra, at biblioteket nyder anelse hos brugere og potentielle brugere i forsknings- og studiemiljøerne (som også den studerende deltager i paneldebatten efter Laws oplæg mente). Denne anelse mangler i så fald i medierne og i offentligheden generelt, eller bliver i hvert fald ikke beskrevet.

Derfor har forskningsbibliotekerne brug for en fuldfed legitimering, også i offentligheden, som den vigtige del af et levende forsknings- og studiemiljø, de er. Denne legitimering må forskningsbibliotekerne selv skabe i stedet for at vente på, at folk ser lyset. Jeg ved fra min networking torsdag aften, at der findes mange, der brænder for deres sted og forskningsbibliotekerne generelt. Denne ildhu skal bredes ud i offentligheden, så biblioteket ikke, ligesom skiltningen, bliver anset som noget naturgivent, der først mangler, når det er væk.

15